

Tjänsteställe
Falukommun
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Trafik och mark

Datum
2025-02-11

Ärendenr
MSN0268/23

Bestämmelser om driftbidrag till enskilda vägar

Begrepp

Drift: Åtgärder, som säkerställer att trafiken kan komma fram på ett trafiksäkert sätt och att vägens funktion bibehålls, såsom grusning, dammbindning, hyvling, sladdning, dikesrensning/kantskärning, röjning/slåtter, renhållning, mindre reparationer, beläggningsreparationer, plogning, ishyvling, sandning, tillsyn av dagvatten och vägmärken (ej uttömmande lista).

Gemensamhetsanläggning: En gemensamhetsanläggning är en anläggning som är gemensam för flera fastigheter. En gemensamhetsanläggning bildas av lantmäteriet med stöd av anläggningslagen (1973:149).

Samfällighetsförening: Förening som förvaltar någon typ av gemensamhetsanläggning eller samfällighet. Lantmäteriet är den myndighet som registrerar samfälligheter och tilldelar organisationsnummer till samfällighetsföreningar. Lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter, SFL, gäller för en samfällighetsförening.

Standardhöjande åtgärder: Åtgärder, som höjer vägens standard såsom asfaltering av en grusväg etc.

Tättbebyggt område: Enligt trafikförordningen får ett område förklaras vara tättbebyggt område med lokal trafikföreskrift om det har stads- eller bykaraktär eller annars har därmed jämförbart vägnät och bebyggelse. Kommunen har inom dessa områden rätt att besluta om vissa lokala trafikföreskrifter, trots att det inte är på väg med kommunalt huvudmannaskap.

Vägförening: Utmönstrat begrepp när lagen (1939:608) om enskilda vägar, EVL, upphörde efter utgången av 1997. Föreningen är nu lagligen en samfällighetsförening. Ordet "vägförening" får dock finnas kvar i föreningens namn.

Vägsamfällighet: Utmönstrat begrepp när lagen (1939:608) om enskilda vägar, EVL, upphörde efter utgången av 1997. Föreningen är nu lagligen en samfällighetsförening. Ordet "vägsamfällighet" får dock finnas kvar i föreningens namn.

Upprustning: Större åtgärder, som upprätthåller vägens standard, såsom förnyelse av beläggning och upprustning av dikningsanläggningar etc. Upprustning innebär alltså större åtgärder som sker med några års, eller några årtiondens mellanrum och där målsättningen är att återställa vägen till den ursprungliga standarden. Nybyggnation och standardhöjande åtgärder klassas inte som upprustning.

Villkor för bidrag

- Vägen ska försörja två eller flera separata fastigheter med permanentbostäder. Med permanentbostad menas bostad där minst en person är folkbokförd. Bidrag betalas endast ut för vägsträckan fram till infart eller fastighetsgräns för den sista fastigheten med permanentbostad.
- Vaghållaren måste kunna visa upp ett årsmötesprotokoll.
- Förekommer flera utfarter från samma permanentbostad utgår bidrag endast till en väg, normalt den kortaste vägen.
- Vägen måste finnas i nationella vägdatan (NVDB) och klassad som enskild väg.
- Vägen ska normalt vara minst 200 m lång. Enskilda vaghållare inom område som enligt lokal trafikföreskrift är tätbebyggt kan dock söka bidrag för flera vägar inom samma tätbebyggda område om den sammanlagda väglängden överstiger 200 m.
- Vägar med korta anslutningar räknas som en väg om anslutningarna har samma gatunamn.
- Vägar som erhåller statligt driftbidrag är normalt inte berättigade kommunalt bidrag i Falu kommun. Undantaget är vägar inom områden som enligt lokal trafikföreskrift är tätbebyggda.
- Vägen får normalt vara max 1000 m. Är väglängden mer än 1000 m hänvisas i första hand till Trafikverket och ansökan om statligt driftbidrag. Undantag ska godkännas av kommunens handläggare i frågor om enskilda vägar.
- Vägen måste hållas öppen och framkomlig för allmän trafik året runt.
- Vaghållaren måste följa de bestämmelser gällande skyltning som framgår av vägmärkesförordningen och trafikförordningen.
- Det åligger vaghållaren att på ett tillfredsställande sätt svara för drift av berörd vägsträcka så att den uppfyller en god vägstandard. Vägen måste uppfylla de standardkrav som framkommer i dessa bestämmelser.

Krav särskilda skäl

Samfällighetsföreningar i tätorter utanför Falu tätort som enligt beslut taget i kommunfullmäktige 2000-06-21 förvaltar allmän plats inom sitt båtnadsområde har rätt till en högre bidragsnivå för de vägar som ligger inom tätbebyggt område. Dessa samfällighetsföreningar förvaltar vägar som har ett tydligt allmänt intresse. Detta gäller även samfällighetsföreningar som förvaltar vägar på allmän plats inom Falu tätort. Samfällighetsföreningar som förvaltar vägar på detaljplanelagd kvartersmark inom Falu tätort uppfyller inte kraven för särskilda skäl.

Vem kan söka bidrag?

Falu kommun ger enbart bidrag till föreningar som uppfyller Falu kommuns definition på bidragsberättigad förening. Kriterierna för att en förening ska definieras som bidragsberättigad framgår av *Koncernövergripande riktlinjer inom Falu kommuns för externa bidrag och sponsring* (antagen av Kommunfullmäktige 2021-12-09). Utbetalningar av driftbidrag som överstiger 10 000 kronor görs inte till privata bankkonton.

Bidragsnivå

Basnivån för bidraget har tagits fram utifrån nyckeltal för kommunens kostnader för drift och underhåll av B-gator. Eftersom samfällighetsföreningar behöver betala moms har nyckeltalen räknats upp 25 procent. Bidragets storlek bestäms genom att basnivån multipliceras med aktuell procentsats, normalt 25 procent om inte särskilda skäl finns (se tabell nedan). De allra flesta föreningar utanför tätbebyggt område bedöms ha väghållningskostnader som är betydligt lägre än basnivån.

	Basnivå	Bidragsprocent	Bidragsprocent, särskilda skäl
Vägar	58,30 kr/m	25	80
Gång- och cykelvägar	47,24 kr/m	25	80
Dagvattenbrunnar	195 kr/st	0	80

Vägar som har statligt driftbidrag är, som tidigare framkommit, normalt inte berättigade kommunalt bidrag i Falu kommun. Inom områden som enligt lokal trafikföreskrift är tätbebyggda gäller dock att vägar och gator som också erhåller statligt bidrag får kommunalt bidrag med reduktion på 70 procent av statsbidragsbeloppet från året före utbetalning.

Bidragsnivån indexjusteras varje år med senast kända index från Trafikverket. Trafikverkets index kommer normalt i december varje år vilket innebär att senast kända index kommer att vara från året före utbetalning. Basår för bidragsnivåerna är 2024 vilket innebär att basår för indexet är 2023. Det betyder att bidragsnivån för 2025 beräknas med index för 2024, bidragsnivån för 2026 beräknas med index för 2025 och så vidare.

Nivån för det totala kommunala bidraget till skötsel av enskilda vägar kan ändras av kommunfullmäktige i samband med årsbudgeten. I så fall kan en procentuell förändring av bidragsnivåerna bli aktuell. Samfällighetsföreningar som av särskilda skäl får en högre bidragsnivå ska dock i den mån det är möjligt behålla den högre bidragsnivån.

Ansökan och utbetalning av bidrag

Nyansökan om kommunalt vägbidrag för enskilda vägar ska lämnas till kommunen senast 1 april året före bidragsår. Kommunen behandlar den inkomna ansökan, genomför en okulär besiktning samt påtalar eventuella åtgärder som måste genomföras för att uppnå kommunens minimistandard. Föreningen måste åtgärda besiktningens anmärkningarna och få vägen godkänd av kommunen innan bidraget kan betalas ut.

För föreningar som redan har godkända vägar görs en enklare ansökan in i början av varje år. Om en förening vill ha bidrag för en längre vägsträcka än tidigare är det att betrakta som en nyansökan.

Det kommunala bidraget utbetalas normalt under mars månad det år bidraget avser.

Krav på vägstandard

En väg ska uppfylla följande krav för att kunna vara bidragsberättigad:

- Körbanan ska normalt ha en bredd av minst 3 m med god framkomlighet. Avvikelser från vägens bredd ska godkännas av kommunens driftsansvarige.
- Godtagbar vändmöjlighet ska finnas (väghållnings-, räddnings-, renhållningsfordon etc. ska kunna vända).
- Väg och vändplan får inte användas på sätt som hindrar väghållningen och därmed trafikens framkomlighet.
- Det ska finnas utrymme längs vägen som ger möjlighet att lägga upp snö utanför väg och vändplan. Alternativt kan väghållare redovisa att bortforsling är möjlig. Avvikelser ska godkännas av kommunens driftsansvarige.
- Mötesplats eller annan likvärdig möjlighet till möte mellan fordon ska finnas. Detta bedöms av kommunens driftansvarige.
- Vägkropp ska bedömas ha god bärighet för året runt-bruk.
- Vägen ska ha ett slitlager, grus- eller asfaltbeläggning, med god funktion anpassad till vägens bärighet och den dimensionerande trafiken.
- Vägens dränering och avvattning ska vara säkerställd.
 - Vägens tvärfall ska vara tillräckligt för att säkerställa god avrinning och diken och trummor ska finnas för god dränering och avvattning av vägkroppen.
 - Dagvattenbrunnars funktion ska säkerställas.
 - Trumma genom väg ska normalt vara minst 300 mm i diameter, sidotrumma normalt minst 200 mm i diameter. Avvikelser från sidotrummornas storlek ska godkännas av kommunens driftsansvarige.

En gång- och cykelväg ska uppfylla följande krav för att kunna vara bidragsberättigad:

- Gång- och cykelvägar ska normalt ha en bredd på minst 2,5 m med god framkomlighet. Avvikelser från vägens bredd ska godkännas av kommunens driftsansvarige.
- Det ska finnas utrymme längs vägen som ger möjlighet att lägga upp snö utanför väg och vändplan. Alternativt kan väghållare redovisa att bortforsling är möjlig. Avvikelser ska godkännas av kommunens driftsansvarige.
- Vägen ska ha ett slitlager, grus- eller asfaltbeläggning med god funktion anpassad till vägens bärighet och den dimensionerande trafiken.
- Vägens dränering och avvattning ska vara säkerställd.
 - Vägens tvärfall ska vara tillräckligt för att säkerställa god avrinning och diken och trummor ska finnas för god dränering och avvattning av vägkroppen.
 - Dagvattenbrunnars funktion ska säkerställas.
 - Trumma genom väg ska normalt vara minst 300 mm i diameter, sidotrumma normalt minst 200 mm i diameter. Avvikelser från sidotrummornas storlek ska godkännas av kommunens driftsansvarige.

Kommunen utövar tillsyn av de enskilda vägarna. Om en enskild väg eller gång- och cykelväg inte uppfyller standardkraven ges väghållaren möjlighet att rätta till bristerna inom en angiven tid. Om bristerna inte har åtgärdats när tidsfristen löpt ut förloras bidragsrätten vilket innebär att en nyansökan krävs om vägen ska bli bidragsberättigad igen.